

Advies van de ACP aan de Raad van Bestuur van het Zorginstituut over het afwegingskader noodzakelijk te verzekeren zorg

De Adviescommissie Pakket (ACP) adviseert de Raad van Bestuur van het Zorginstituut over voorgenomen pakketadviezen. Zij toetst deze adviezen aan de pakketcriteria en kijkt of de uitkomsten daarvan maatschappelijk wenselijk zijn. Daarbij kijkt zij zowel naar de belangen van de patiënten die in aanmerking komen voor vergoeding van een bepaalde interventie, als naar de belangen van patiënten met andere aandoeningen en van premiebetalers. Zij doet dit vanuit het principe dat de basisverzekering maximale gezondheidswinst dient op te leveren voor de gehele bevolking.

De pakketcriteria zijn effectiviteit, kosteneffectiviteit, noodzakelijkheid en uitvoerbaarheid. Voor alle vier de pakketcriteria gebruikt het Zorginstituut afwegingskaders of ontwikkelt die. Bij het pakketcriterium noodzakelijkheid wordt naar twee aspecten gekeken: de ziektelast voor de patiënt en de noodzakelijkheid om een interventie uit het basispakket te vergoeden. Dit advies gaat over het afwegingskader waarmee kan worden gewogen of een interventie noodzakelijk te verzekeren is.

In de commissie vindt bij een pakketadvies (instroom- dan wel uitstroom) uiteindelijk een integrale afweging plaats van alle relevante argumenten.

De commissie heeft in haar vergadering van 10 november 2023 over het afwegingskader gesproken, nadat zij in een eerdere vergadering (7 juli 2023) had geadviseerd enkele vragen aan het afwegingskader toe te voegen met betrekking tot:

- mogelijke vervolgschade als gevolg van verminderde therapietrouw,
- consequenties voor kwetsbare groepen en
- de aanwezigheid van een vangnet
- de gevolgen voor de organisatie van zorg en de relatie daarin tussen zorgverlener en patiënt.

Het afwegingskader waarover de commissie nu heeft geadviseerd, is op deze punten aangepast.

Inspraak

De brancheorganisatie van apothekers (KNMP) heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in te spreken. Zij heeft opmerkingen gemaakt over het omgaan met kennislacunes in de advisering, het juist hanteren van de definities van de CBG met betrekking tot het bepalen van de afleverstatus van geneesmiddelen en over de situatie waarbij patiënten voedingssupplementen via de ziekenhuisapotheek kunnen krijgen. Ook ging inspreker in op de uitgevoerde monitor naar de consequenties van de pakketuitstroom van de vitamine D houdende producten, een onderwerp dat ook op de agenda stond van de commissie en dat nauw verband houdt met het afwegingskader.

Advies

De commissie spreekt haar waardering uit over het afwegingskader. Naar haar mening is het een werkbaar en zorgvuldig kader dat rekening houdt met veel verschillende aspecten waarin haar eerdere opmerkingen goed zijn verwerkt.

Zij pleit ervoor om in het rapport consequent te spreken over 'doenvermogen'¹ van mensen, ook bij de betreffende vragen in het afwegingskader. Het consequent gebruiken van deze term laat zien dat het bij vraagstukken waarbij het afwegingskader van toepassing is, niet alleen om financiële toegang tot zorg gaat, maar ook om een praktische toegang. Vergoeding uit het basispakket hoeft hierbij niet per se de beste oplossing te zijn.

Ook stelt de commissie een andere subtitel voor, omdat er nu een tegenstelling wordt gesuggereerd tussen solidariteit en eigen verantwoordelijkheid, waar het juist gaat om een balans tussen die twee begrippen. Tot slot suggereert de commissie ook aspecten als duurzaamheid en arbeidsinzet in het afwegingskader te verwerken, waar dat relevant is en dit niet 'gedekt wordt' in de andere pakketcriteria.

¹ Citaat uit "WRR rapport 97: weten is nog geen doen: een realistisch perspectief op redzaamheid (2017): 'doenvermogen', dat men in het dagelijks leven vaak aanduidt als 'persoonlijkheid' of 'karakter'. Met dit neologisme doelen we op non-cognitieve vermogens, zoals een doel stellen en een plan maken, in actie komen, volhouden en om kunnen gaan met verleidingen en tegenslag

Gezien de inhoud van het afwegingskader en de aard van de opmerkingen van de commissie, geeft zij in overweging het afwegingskader ook onder de aandacht te brengen van de minister van Sociale Zaken.